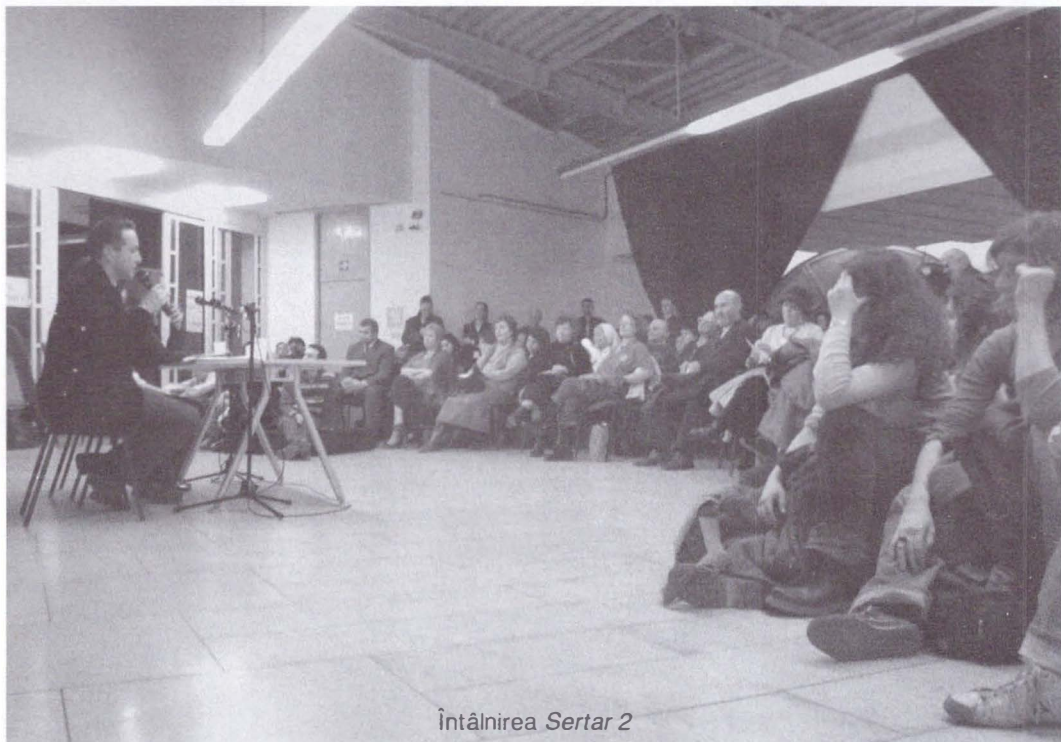

Mihai MIHALCEA

*„Important este cum procesăm influența
pe care o primim”*

Mihai Mihalcea a absolvit Liceul de Coregrafie *Floria Capsali* și Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică, Secția Coregrafie, din București. Între anii 1990–1992, a fost dansator al *Operei Comice* din Berlin, iar între 1992–1996, a fost colaborator al Companiei *Christian Trouillas* din Paris. În 1992, a fondat – împreună cu Irina Costea Roncea, Cosmin Manolescu și Florin Fieroiu – grupul de dans contemporan *Marginalii*, primul grup independent de dans contemporan înființat în România după 1989. În 1999, inițiază *Solitude Project*, asociație culturală creată pentru a susține creativitatea artistică în zona artelor contemporane. În anul 2000, devine membru fondator al Centrului *Multi Art Dans*, iar până în anul 2002 se ocupă de direcția departamentului de spectacole a acestuia. În perioada aprilie–mai 2002, Mihai Mihalcea a fost artist în rezidență a *Tanzquartier Wien*. Din 2002, a fost invitat să colaboreze cu *Centrul Național al Dansului*

Întâlnirea Sertar 2

din Paris, care a devenit coproducătorul spectacolului său *Memorie de vânzare (copilărie inclusă)*. Alte două rezidențe artistice i-au fost oferite de CND – Paris (iulie 2003) și de *Hebbel Theatre* din Berlin (august 2003), pentru realizarea spectacolului *Stars High in Amnesia's Sky*. În august 2004, Mihai Mihalcea a fost angajat pe postul de consultant artistic la Centrul Național al Dansului din București, fiind pentru o perioadă de două luni, director interimar al acestei instituții. Mihai Mihalcea a dansat și a creat spectacole și lucrări coregrafice prezentate în: Franța, Germania, Italia, Ungaria, Austria, S.U.A., Bulgaria, Ucraina, Portugalia, Polonia, Ungaria, Olanda, Belgia, Elveția, Slovenia. Din 2001, a fost invitat în festivaluri importante precum *Paris Quartier d'Ete*, *Internationales TanzFest Berlin* și *Springdance*. Din decembrie 2005, Mihai Mihalcea este directorul Centrului Național al Dansului din București

Gina Șerbănescu: *Pentru a afla care sunt principiile după care funcționează instituția pe care o conduci, Centrul Național al Dansului din București, ar trebui făcută o scurtă incursiune în istoria sa...*

Mihai Mihalcea: Ne-am aștepta ca o instituție publică să fie înființată în urma unei strategii, a unei politici la nivelul autorităților. În cazul Centrului Național al Dansului, lucrurile nu au stat tocmai așa. După ani de-a rândul în care s-au lansat semnale că este nevoie de un asemenea spațiu, semnale absolut ignorate de autorități, s-a ajuns la o situație de criză, care s-a perpetuat o perioadă îndelungată, timp în care artiștii independenți au insistat că nu se mai poate fără un loc destinat artei dansului. De la scrisori oficiale, adrese, întâlniri cu reprezentanți ai autorităților, s-a ajuns la forme ceva mai radicale, la proteste; a trebuit să fim numiți

Întâlnirea Sertar 2: Răzvan MĂZILU, Miriam RĂDUCANU, Gina ȘERBĂNESCU

„teroriști culturali“, ca să ajungem să atragem atenția realmente și să purtăm un dialog cu cei care ar fi trebuit să ne ia în seamă.

G.Ș.: *Să înțelegem că „rădăcinile“ acestei instituții cu o imagine extrem de naturală și conformă cu un peisaj cultural democratic, sunt destul de...contorsionate...*

M.M.: E drept că noi toți sperăm și ne așteptăm ca totul să se producă natural, în conformitate cu normalitatea. Ca să se ajungă la o situație firească, a fost de multe ori nevoie de o violentare a sistemului, de o bruscare a unor stări de fapt care păstrau, din păcate, ceva din malformația trecutului...Nici chiar acum nu putem spune că lucrurile se petrec la modul firesc. Revenind la istoria Centrului Național al Dansului, el s-a născut în iulie 2004, când, după toate... „șantajele“ noastre, am fost invitați la secretarul general al Ministerului Culturii. S-a emis o Hotărâre de guvern pentru înființarea Centrului, dar a fost o naștere nu tocmai normală, pentru că spațiul alocat nu folosea aproape la nimic. Imaginează-ți cum poate funcționa o astfel de instituție pe 100 de metri pătrați! A fost nevoie, evident, de alte negocieri ca să ajungem la forma actuală.

G.Ș.: *Nu întâmplător te-am întrebat despre istoria Centrului Național al Dansului, pentru că e important de aflat în ce măsură setul de principii după care se ghidează instituția este configurat sau influențat de nașterea grea de care vorbeai și de toate contorsiunile menționate...Și ar mai fi și modul vostru de a reacționa în raport cu trecutul...*

M.M.: Principiile sunt active și funcționează aici, numai că nu putem afirma că ne aflăm definitiv pe un făgaș normal, pentru că sunt multe minusuri, tocmai pentru că nu s-a început din momentul zero cu o maximă disponibilitate din partea

autorităților...Am făcut foarte mulți pași „cârpind“ încă un pic, mai adăugând o parte bună, trecând prin tot felul de alte aberații...

G.Ș.: *Să ne reîntoarcem la intrarea pe făgașul...aproape normal. Care crezi că a fost punctul tare al programului tău managerial, cu care ai pornit la drum în momentul numirii ca director al Centrului în decembrie 2005?*

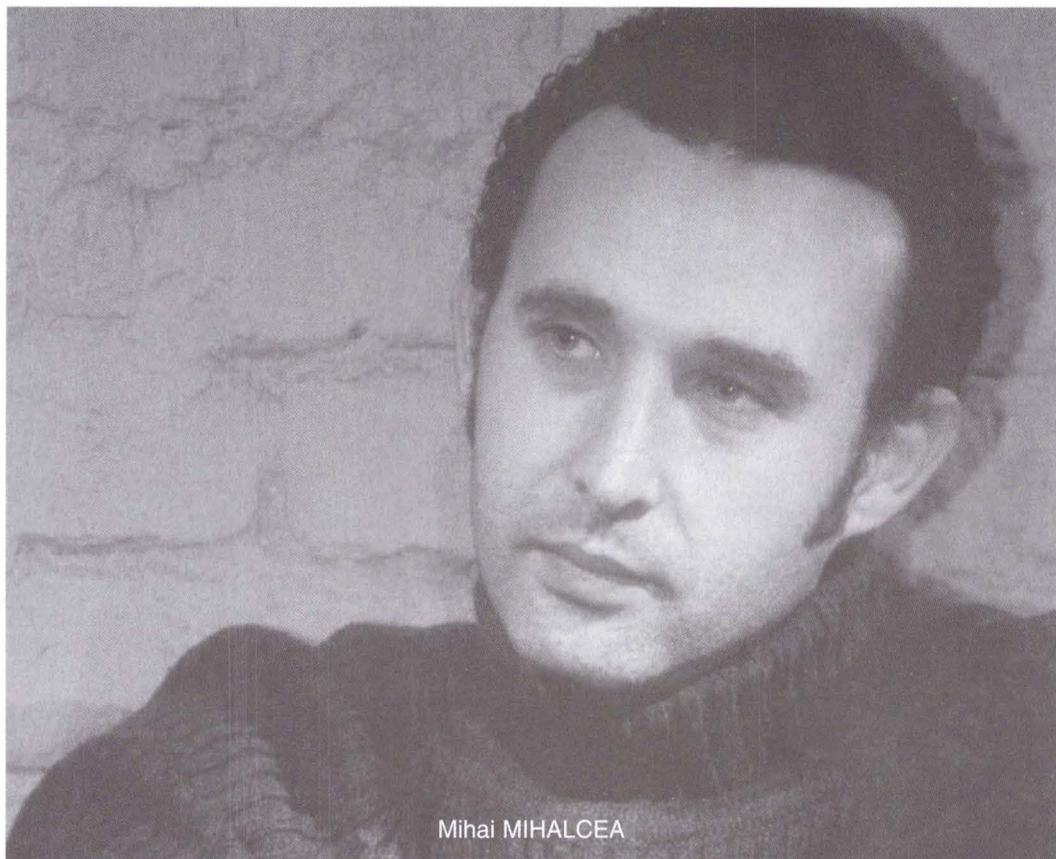
M.M.: Pentru a vorbi despre această etapă, trebuie să reamintesc minusurile de care vorbeam. Ele constau în faptul că logistic, tehnic, nu suntem în acord cu potențialul artistic care există aici și cu care se vine spre Centru. Oamenii sunt obligați să facă mari compromisuri ca să își prezinte spectacolele în acest spațiu, să le adapteze pentru acest loc în care nu sunt oferite încă toate condițiile; nu avem o schelă de aluminiu pe care să ne montăm luminile, nu avem ventilație, nu avem dușuri, nu avem vestiare, deși în proiectul meu managerial erau incluse toate aceste faze și ni s-a promis că vom fi finanțați pentru un proiect care se va materializa așa cum trebuie...Dar este desigur o chestiune generală, de sistem... În ceea ce privește atuul programului managerial, cred că el a fost reprezentat de cunoașterea tuturor detaliilor. Știam ce se află în fiecare depozit și ce ar trebui făcut pornind de la infrastructură, de la conținutul logistic, fără de care nu putea fi gândită materializarea conținutului artistic. Că nu s-a realizat tot ce mi-am propus, asta ține în primul rând de dificultățile de ordin bugetar, dar, nu e o situație specifică Centrului Național al Dansului, este o un aspect general...Pe de altă parte, în programul meu exista și o deschidere către diverse forme artistice care arătau că se dorește o dezvoltare a contextului coregrafic.

G.Ș.: *În momentul în care ai proiectat ce se va face în cadrul Centrului Național al Dansului, te-ai gândit la o aliniere la nivelul dansului din Occident, sau te-ai gândit pur și simplu că noi putem genera ceva propriu? Există dansatori și coregrafi care încearcă să creeze fără să îi intereseze ce se întâmplă în altă parte, fără să se raporteze la altceva și sunt alții care se inspiră, fără ca acesta să fie neapărat un lucru greșit...*

M.M.: Eu nu sunt deloc adeptul sincronizării cu orice preț, dar în nici un caz nu pot să las netaxată autosuficiența și ignoranța locală....Dacă putem crea, genera ceva propriu? Sigur că putem, dar cred că, dacă nu deschidem ochii larg și nu ne poziționăm adecvat în raport cu ceea ce se întâmplă în alte spații culturale, dacă nu vedem decât de aici până la Iași sau Cluj și nu privim mult dincolo de granițele noastre, riscăm să avem senzația că noi suntem, de fapt, niște genii neînțelese...E adevărat că există și reversul medaliei: poți ajunge doar la niște forme preluate, asupra cărora nu s-a reflectat. Cred că trebuie găsit un echilibru între cele două aspecte. Nici nu trebuie să vrem cu orice preț să fim ca alții, pentru că nu avem de ce, dar nici să fim puriști, având pretenția că putem crea de unii singuri, într-un mod complet original. Până la urmă, trăim într-o lume în care suntem perpetuu influențați...Important e cum procesăm influența pe care o primim. Dacă nu vrem să rămânem provinciali și să fim complexați, e necesar să acceptăm influențele...Important e ce facem cu ele.

G.Ș.: *Care sunt, de fapt, principiile în virtutea cărora funcționează teoretic și practic, Centrul Național al Dansului?*

M.M.: Un prim aspect ar fi acela că pe mine mă interesează foarte tare să fac dansul vizibil, dar nu vizibil cu orice preț...ci în sensul în care trebuie înțeles că dansul este și altceva decât mușchi, transpirație și talent. Mă interesează să depășim definitiv o concepție în virtutea căreia dansul este privit ca un accesoriu, ca un ornament, ca o artă ce nu este de sine stătătoare (fapt ce s-a perpetuat

Mihai MIHALCEA

îndelung la nivel instituțional). Ceea ce se încearcă aici este demonstrarea faptului că dansul este și altceva decât o activitate prin care sunt „gâdilite“ plăcut simțurile. Eu nu neg *entertainmentul*, dacă e bine făcut... dar cred că dansul trebuie înțeles dincolo de estetismul care îl poate transforma într-un accesoriu...

G.Ș.: *Există dansatori care vin cu anumite interogații și care, la un moment dat, prin nemișcare, pot transmite ceva mult mai substanțial decât anumite fraze de mișcare. Dar nu există și pericolul ca anumiți... „creatori“ să își ascundă unele... dizabilități de ordin artistic și tehnic în spatele unei retorici?*

M.M.: Desigur că acest pericol există. Sunt foarte conștient de asta, dar, dacă scanăm peisajul artistic românesc, putem vedea că oferta nu e foarte diversă. Cei mai interesați, cei mai deschiși și activi, sunt cei care au un anumit tip de discurs artistic. Nu eu îi pun într-un reflector mai puternic, dar asta e ce avem în acest moment. Există și spectacole de alt tip, dar foarte puține...Una dintre obligațiile mele este de a arăta publicului ce există astăzi. Vom încerca și în stagiunea aceasta să acoperim o paletă mai largă, dar, din păcate, diversitatea se lasă așteptată încă și nu poate fi creată artificial. Există mecanisme care ar putea influența o asemenea apariție, de exemplu formularea prin care cerem oamenilor să aplice pentru concursurile organizate de Centrul Național al Dansului poate conține anumite informații care să dea semnale în acest sens, tocmai pentru a încuraja cumva diversitatea.

G.Ș.: *Tu, pe lângă faptul că ești directorul Centrului Național al Dansului ești și spectatorul Mihai Mihalcea, care privește spectacolele care au loc la aici...Au existat situații în care ți-a displăcut profund ceea ce ai văzut?*

M.M.: Desigur, dar eu am obligația de a funcționa și conform altei logici, de a depăși un plan profund subiectiv. Eu nu mă pot manifesta ca o autoritate care abuzează de poziția proprie și care prin tot felul de artificii ține morțiș să impună un anumit conținut artistic. Mai trebuie spus că ceea ce este prezentat la Centru ca rezultat al concursurilor de proiecte este finanțat de Centru, dar Centru nu poate fi garantul succesului acelui proiect. Nimeni nu poate, atunci când hotărăște să sprijine un proiect, să garanteze că va fi o reușită.

G.Ș.: *Este de subliniat, așadar, că nu întotdeauna imaginea Centrului ar trebui asociată cu calitatea spectacolelor care au loc aici...*

M.M.: Pentru că ai menționat acest aspect, citind articolul Michaelei Mihailov, *Corp artist/Corp deschis*, pe de o parte m-a bucurat faptul că depășim cumva acea etapă în care Centru trebuie încurajat, vorbindu-se doar la modul pozitiv, și că începem să ne punem altfel problemele și putem fi critici, obiectivi, dar, pe de altă parte, am simțit că există o neînțelegere, pentru că reieșea de acolo că intră cumva în responsabilitatea Centrului tot ce ține, să zicem, de direcții estetice. Trebuie spus, din nou, că artiștii care au lucrat aici au făcut compromisuri pentru a-și adapta lucrările! Nimeni nu și-a putut prezenta creațiile la modul optim. Nu au existat lumini, nu au existat sonorizări performante! Austeritatea, formatele mai mici, nu pot fi imputate artiștilor numai pentru că s-au confruntat cu condiționări de ordin tehnic.

G.Ș.: *În teatre, răspunderea îi aparține directorului.*

M.M.: Da, dar cel puțin deocamdată nu putem compara ceea ce se întâmplă la Centru, care este și instituție-gazdă, dar și centru de proiecte, cu modul în care e conceput repertoriul unui teatru. Suntem singura instituție de acest fel din România și avem responsabilitatea de a încuraja lucrurile să se dezvolte. Dacă eu aș fi extrem de selectiv și nu aș vrea să prezint aici decât reușitele, ar însemna să nu dau șanse decât unui număr extrem de redus de lucrări și de artiști. Obligația Centrului e să încurajeze și creatorii aflați la debut și care au voie să greșească o dată, de două ori, de trei ori...E obligatoriu să fie încurajați! Nu li se poate pretinde artiștilor din acest domeniu, care nu au fost niciodată sprijiniți, care nu au avut niciodată bani de producție, sau spații de repetiție, să vină și să creeze capodopere. Datoria mea în momentul acesta e să ofer un cadru, să fac ca lucrurile să se întâmple și încet-încet să ducem ștacheta mai sus. Altfel risc să le închid ușa multor artiști! Eu am o obsesie a echilibrului, a modului în care dozăm toate ingredientele pe care le avem, astfel încât mai degrabă să încurajăm, să sprijinim, în special în stadiul în care ne aflăm noi. Mai departe, există o altă etapă și lucrurile trebuie distinse: un juriu extern hotărăște care sunt proiectele câștigătoare, dar ceea ce intră în stagiune ar trebui să devină, într-adevăr responsabilitatea Centrului. Anul trecut s-au amestecat cumva lucrurile: toate proiectele finanțate au fost prezentate la Centru. De anul acesta intenționăm să se petreacă o schimbare: proiectele vor fi finanțate să ajungă la stadiul final, dar mai departe, ceea ce ajunge la scenă va trebui să treacă printr-o altă etapă, printr-o altă negociere, pentru ca noi să ne putem afirma mai bine direcțiile pe care vrem să le urmăm.

G.Ș.: *Spectacolele rămân în stagiune și în funcție de impactul pe care îl au asupra publicului?*

M.M.: Da, dar ce te faci cu un proiect care își consumă publicul foarte repede și el vine de la un tânăr artist care trebuie încurajat să aibă o continuitate

în lucru pentru a se dezvolta și căruia îi este necesară șansa unui proiect următor? Ar trebui să-l sacrific pe acest tânăr în virtutea unui criteriu care, e drept, își are rostul lui? Nu putem menține ceva ce nu-și află impact la public, dar nici nu mi se pare în regulă să funcționăm într-o logică consumist-mercantilă, conform căreia trebuie să rămână numai spectacolele la care se vând cele mai multe bilete!

G.Ș.: *Pe sistemul teatrelor de dans din Occident, alături de creația unui coregraf consacrat, de succes, poți prezenta o piesă a unui tânăr care să rămână astfel în atenția publicului. De exemplu, la Nederlands Dans Theater poți vedea în aceeași seară, o creație semnată de Jiri Kyllian și o piesă, în premieră, semnată de foarte tânărul Alexander Ekman!*

M.M.: Da, dar acel tânăr trebuie să fie suficient de puternic, pentru că altfel, prin comparație, poți să îl strivești de la o primă expunere. Nu trebuie să fie fragil. Dar ce te faci cu cei care sunt încă în zona de căutări și simți că au potențial și se vor dezvolta, pentru că intuiești că au talent, deși rezultatele nu sunt încă strălucite? Pentru mine, asta e o problemă fundamentală! Și noi, instituțional vorbind, suntem într-o zonă de căutare, întocmai ca artiștii care vin aici să creeze, or, în acest stadiu ar fi o exigență prematură să ne propunem să prezentăm publicului numai creații de vitrină, reușite sigure la public! Plus că aici deschidem o altă discuție: este gustul publicului larg criteriul după care să ne ghidăm și să concepem strategia? Uneori aș spune că din contră.

G.Ș.: *Trebuie menționat că la Centru pot fi văzute creații care au făcut istorie, și vorbim acum de dansul mondial...Anul trecut, de exemplu, publicul a avut ocazia să îl vadă pe Xavier Le Roy cu Self-Unfinished. Ce ne pregățiți anul acesta?*

M.M.: Pe lângă stagiune și proiectele deja pornite, suntem parteneri într-un proiect internațional important. Printre multe altele, îl vom avea invitat pe Jerome Bel cu o creație importantă, intitulată chiar *Jerome Bel...*

G.Ș.: *O altă acțiune remarcabilă a fost aniversarea Zilei Internaționale a Dansului, care practic a împânzit capitala...*

M.M.: E adevărat, dar anul acesta, evaluând ceea ce putem face și unde ne situăm, intenționăm să organizăm ceva într-un cadru mai intim, ceva lipsit de festivism, dar care să aibă mai mult sens: ne-am propus să organizăm o a treia ediție a proiectului *Sertar*, dedicată lui Miriam Răducanu...Evenimentul ar avea forma „Miriam Răducanu și invitații săi”...Desigur, invitați la Centru vor fi toți artiștii, dar doamna Miriam Răducanu va avea invitații săi speciali...

G.Ș.: *Ce proiecte simți că au constituit realmente o reușită?*

M.M.: Mi se pare că modul în care s-a materializat proiectul *Corporealități* reprezintă o reușită...Grație lui, oameni care până atunci se raportau prea puțin la dans au început să scrie sau să se manifeste în raport cu dansul într-un mod care dovedea că au acces la limbajul lui...*Corporealități* și *Sertar* sunt proiecte care trebuie continuate, atâta timp cât dovedesc că au impactul pe care l-au avut până acum.

G.Ș.: *Ce este Mediateca Centrului Național al Dansului...?*

M.M.: Ea va fi deschisă publicului larg. Mediateca este un proiect în sine al Centrului. Cărțile și materialele video vor contribui, sperăm, la informarea și sensibilizarea publicului în spiritul cel mai deschis, în acord cu ceea ce vrem să construim pe termen lung prin activitățile de la Centrul Național al Dansului.